

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

17.04.2023. – 21.04.2023

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 24.04.2023. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
17.04.2023. – 21.04.2023.

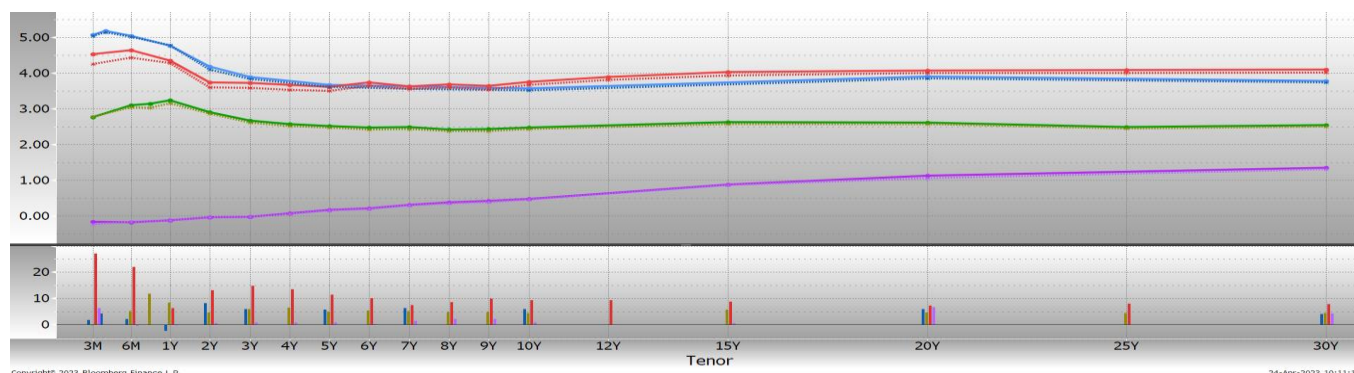
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	14.4.23	-	21.4.23	14.4.23	-	21.4.23	14.4.23	-	21.4.23	14.4.23	-	21.4.23
2 godine	2.88	-	2.92	4.10	-	4.18	3.62	-	3.75	-0.04	-	-0.04
5 godina	2.47	-	2.52	3.61	-	3.66	3.51	-	3.62	0.17	-	0.17
10 godina	2.44	-	2.48	3.51	-	3.57	3.67	-	3.76	0.48	-	0.47

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	14.4.23	-	21.4.23
3 mjeseca	2.818	-	2.801
6 mjeseci	3.046	-	3.097
1 godina	3.195	-	3.261

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 21.04.2023. godine (pune linije) i 14.04.2023. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su bilježili volatilna kretanja tokom protekle sedmice, ali su u odnosu na prethodnu sedmicu ipak zabilježili rast. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 4 i 5 baznih poena, a prinosi italijanskih obveznica između 5,5 i 8 baznih poena.

Prema istraživanju Bloomberg-a objavljenim početkom prošle sedmice ekonomisti očekuju da će ECB povećati kamatnu stopu na depozite banaka na 3,75% (trenutno 3,0%) do jula i na tom nivou je zadržati do kraja tekuće godine. Članovi UV ECB u posmatranom periodu su u svojim izjavama uglavnom naglašavali da će vjerovatno biti potrebno dodatno povećati kamatne stope, dok neki nisu isključili ni mogućnost da naredno povećanje iznosi 50 baznih poena. Glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da bi još jedno povećanje kamatnih stopa sljedećeg mjeseca bilo odgovarajuće, a da bi podaci koji trebaju biti objavljeni u dolazećim sedmicama trebalo da odrede iznos povećanja. U prilog ovakvim izjavama i očekivanjima idu i objavljeni finalni podaci o kretanju inflacije u eurozoni u martu, koji su potvrdili rekordno visoku stopu temeljne inflacije od 5,7%, na šta već duže vrijeme veći broj zvaničnika ECB upozorava, uprkos padu osnovne stope inflacije tokom proteklih nekoliko mjeseci.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije – EZ (final.)	MAR	6,9%	6,9%	8,5%
2.	Stopa temeljne inflacije – EZ (final.)	MAR	5,7%	5,7%	5,6%
3.	Stopa inflacije – Italija (final.)	MAR	8,2%	8,1%	9,8%
4.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G)	MAR	9,8%	7,5%	15,8%
5.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G)	FEB	-	2,3%	0,5%
6.	Tekući račun – EZ (u milijardama EUR)	FEB	-	24,3	18,6
7.	Tekući račun – Italija (u milionima EUR)	FEB	-	-884	-5.225
8.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR)	FEB	-	-0,1	-11,6
9.	Trgovinski bilans – Italija (u milijardama EUR)	FEB	-	2,11	-4,24
10.	Trgovinski bilans – Španija (u milijardama EUR)	FEB	-	-2,47	-3,96
11.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	APR	53,7	54,4	53,7
12.	Odnos duga i GDP-a – EZ (G/G)	2022. godina	-	91,6%	95,4%
13.	Indeks povjerenja potrošača – EZ prelim.	APR	-18,5	-17,5	-19,1
14.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	APR	15,6	4,1	13,0
15.	Maloprodaja – Francuska (G/G)	MAR	-	-5,6%	-4,2%
16.	Stopa nezaposlenosti – Holandija	MAR	-	3,5%	3,5%

SAD

Prinosi na američke državne obveznice su tokom protekle sedmice zabilježili rast, posebno na prednjem dijelu krive. Prema očekivanjima tržišnih učesnika vjerovatnoća povećanja referentne kamatne stope Feda za 25 baznih poena na sjednici u maju iznosi 85%, dok vjerovatnoća da će ciklus povećanja pauzirati u junu iznosi 75%. Predsjednik Feda iz St. Louisa Bullard je izjavio da bi Fed trebao da nastavi sa ciklusom povećanja referentne kamatne stope na osnovu nedavnih podataka koji pokazuju da je inflacija i dalje visoka. S druge strane, predsjednik Feda iz Atlante Bostic je istakao da favorizuje još jedno povećanje referentne kamatne stope od 25 baznih poena. Predsjednica Feda Clevelanda Mester je juče izjavila da Fed još uvijek ima više povećanja kamatnih stopa pred sobom, napominjući da je agresivni potez povećanja cijene zaduživanja u prošloj godini bio usmjeren ka smanjenju visoke inflacije. U ovom kontekstu Mester je dodala da tražnja i dalje nadmašuje ponudu i na tržištu proizvoda i na tržištu rada, a inflacija je i dalje previsoka.

Protekle sedmice je objavljen Fedov izvještaj o stanju američke ekonomije, Beige Book, u kojem je istaknuto da je ekonomija SAD u zastoju posljednjih sedmica sa usporavanjem zapošljavanja i inflacije, kao i smanjenjem odobravanja kredita. Navedeno je da se ukupna ekonomska aktivnost malo promijenila posljednjih sedmica, dok su banke pooštrile standarde kreditiranja zbog povećane neizvjesnosti i zabrinutosti oko likvidnosti.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

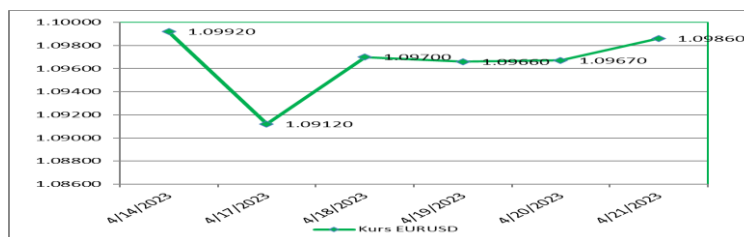
Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	14. APR	-	-8,8%	5,3%
2.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	15. APR	240.000	245.000	240.000
3.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	8. APR	1.825.000	1.865.000	1.804.000
4.	Vodeći indeks	MAR	-0,7%	-1,2%	-0,5%
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	APR	49,0	50,4	49,2
6.	PMI indeks uslužnog sektora P	APR	51,5	53,7	52,6
7.	PMI kompozitni indeks P	APR	51,2	53,5	52,3
8.	Prodaja postojećih kuća (M/M)	MAR	-1,8%	-2,4%	13,8%

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0992 na nivo od 1,0986.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice objavljeni su podaci o stopi inflacije u Velikoj Britaniji, koja je u martu iznosila 10,1%, iznad očekivanja (9,8%), niže u odnosu na februar kada je iznosila 10,4%. Ovakve rezultate su tržišni učesnici protumačili kao signal još jednog povećanja kamatnih stopa na narednom sastanku BoE. Tako se očekuje da će rast referentne kamatne stope u maju iznositi 25 baznih poena. Blagi pad inflacije u martu je rezultat smanjenja cijene goriva, ali je došlo do rasta cijena hrane što je uticalo na to da temeljna inflacija ostane na nivou 6,2%. Ovakvo stanje bi moglo usporiti povratak inflacije BoE na ciljanih 2%, dok bi se ciklus rasta kamatnih stopa mogao produžiti do ljeta. Ipak, očekuje se da će inflacija u aprilu biti smanjena na oko 8% jer je izraženi rast troškova energije za domaćinstva iz prošle godine isključen iz godišnje komparacije.

Plate u Velikoj Britaniji su povećane brže nego što se očekivalo u prošlom mjesecu, što bi, prema mišljenju ekonomista, moglo navesti BoE da na narednom sastanku poveća referentnu kamatnu stopu uprkos neočekivanom rastu nezaposlenosti. Nezaposlenost je povećana na 3,8%, što je najveća stopa od II kvartala 2022. godine. Tokom posljednja tri mjeseca zaključno sa januarom plate su u Velikoj Britaniji povećane za 5,9% (revidirani podatak) i na tom nivou su ostale i tokom februara. Visoka inflacija znači u realnim terminima da su prosječne zarade u februaru bile za 4,1% niže u odnosu na godinu ranije, što je najveći godišnji pad zarada od kada Agencija za statistiku vodi ove podatke (od 2001. godine). BoE je saopštila da će rast plata biti ključni faktor procjene da li će snažna inflacija u prošloj godini, koja je bila najveća u posljednjih 40 godina, kreirati inflatornu dinamiku u zemlji koja je sada veća u odnosu na SAD ili EMU. Goldman Sachs očekuje rast referentne kamatne stope u maju za 25 baznih poena, dok se ranije očekivalo da neće doći do rasta kamatnih stopa.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period	
1.	Stopa nezaposlenosti	FEB	3,7%	3,8%	3,7%
2.	Stopa inflacije (G/G)	MAR	9,8%	10,1%	10,4%
3.	Maloprodaja (G/G)	MAR	-3,1%	-3,2%	-3,0%
4.	Indeks povjerenja potrošača	APR	-35	-30	-36
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	APR	48,4	46,6	47,9
6.	PMI indeks uslužnog sektora P	APR	52,8	54,9	52,9
7.	Kompozitni PMI indeks P	APR	52,2	53,9	52,2

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,88551 na nivo od 0,88363. GBP je aprecirala u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,2413 na nivo od 1,2432.

JAPAN

Novoizabrani guverner BoJ Ueda je poslao jasnu poruku učesnicima na samitu G20 da će BoJ zadržati ultraniske kamatne stope, barem za sada. Otkako je preuzeo mandat, Ueda je odbacio neke nagovještaje da će veliki podsticaj njegovog prethodnika Kurode ubrzo biti ukinut. Jasno je da će rasprave kada i kako treba da se promijeni monetarna

politika potrajati, što Uedi daje prostor da saopšti globalnom finansijskom tržištu kako se promjena monetarne politike neće desiti uskoro. Ueda je izjavio da je i dalje cilj BoJ da se postigne inflacija od 2% uz monetarne olakšice i da će taj proces potrajati. On je u Donjem domu Parlamenta izjavio da ne vidi hitnu potrebu da se izvrši revizija zajedničkog dogovora sa Vladom, koji je postignut prije otprilike deset godina. Zajednički dogovor, koji nije pravno obavezujući, propisuje odgovarajuće uloge koje bi Vlada i BoJ trebalo da „odigraju” kako bi Japan izvukle iz deflacije. Ueda je dodao da će se približiti ciljanom nivou inflacije od 2%, zadržavajući se na monetarnom popuštanju i naglasio je potrebu da firme u Japanu treba da povećaju ulaganja u ljudski kapital jer bi ekonomski rast trebalo da doprinese povećanju plata i održavanju inflacije.

Ključna stopa inflacije u Japanu je nastavila da bilježi rast i nadmašuje očekivanja uoči prvog sastanka BoJ pod rukovodstvom novoizabranog guvernera Uede. Stopa inflacije, koja isključuje hranu, je povećana iznad očekivanja, na 3,1% u martu. Tempo rasta inflacije je bio isti kao u prethodnom mjesecu, iako su ekonomisti očekivali usporavanje inflacije na 3%. Stopa inflacije u martu je smanjena na 3,2% sa 3,3% godišnje, a u skladu sa očekivanjima (3,2%). BoJ i dalje očekuje da će se inflacija smanjiti ispod 2% krajem ove godine i da je trenutna ultrastimulativna monetarna politika odgovarajuća, iako stopa inflacije bilježi rast iznad 3% sedmi mjesec zaredom. Pojačane su špekulacije da će BoJ promijeniti monetarnu politiku uoči prvog sastanka koji se održava 28. aprila, iako je Ueda izjavio da je trenutna monetarna politika primjerena.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	FEB	-	-0,5%	-3,1%
2.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	FEB	-	3,9%	-5,5%
3.	Trgovinski bilans (u milijardama JPY)	MAR	-1.294,8	-754,5	-898,1
4.	Izvoz (G/G)	MAR	2,4%	4,3%	6,5%
5.	Uvoz (G/G)	MAR	11,6%	7,3%	8,3%
6.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	FEB	0,4%	0,7%	0,7%
7.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) F	MAR	-	-15,2%	-10,7%
8.	Stopa inflacije (G/G)	MAR	3,2%	3,2%	3,3%
9.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	APR	-	49,5	49,2
10.	PMI indeks uslužnog sektora P	APR	-	54,9	55,0
11.	Kompozitni PMI indeks P	APR	-	52,5	52,9

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 147,04 na nivo od 147,40. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 133,79 na nivo od 134,16.

NAFTA I ZLATO

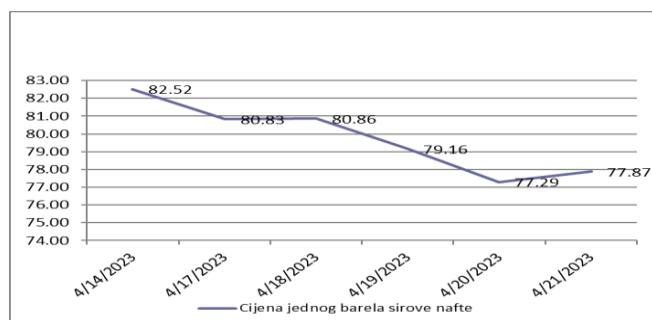
Na otvaranju tržišta u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila je 82,52 USD (75,07 EUR).

Cijena ovog energenta je tokom protekle sedmice imala tendenciju smanjenja. Početkom sedmice cijena nafte je smanjena na nivo od oko 80 USD pod uticajem signala slabije tražnje za naftom iz Kine, kao i snažnijeg USD. Neke azijske rafinerije razmatraju smanjenje obima prerade sirove nafte, jer se profitne marže smanjuju, signalizirajući smanjenu potražnju za naftom u regiji, dok je zabrinutost pojačala slabost na globalnom tržištu dizela. U utorak cijena ovog energenta nije zabilježila veće promjene, nakon što je iz API saopšteno da su zalihe nafte u SAD smanjene za 2,7 miliona barela u prošloj sedmici, dok su zalihe gasa smanjene za 1 milion barela. Sredinom sedmice cijena nafte je nastavila bilježiti smanjenje pod uticajem zabrinutosti oko ekonomskog usporenja u SAD, što je imalo snažniji efekat na cijenu nafte nego značajan pad zaliha nafte, čime je anulirana većina dobitaka nakon odluke OPEC+ o smanjenju ponude.

Cijena nafte je u petak blago povećana, te se kretala oko nivoa kao kada je OPEC+ odlučio da smanji obim ponude ovog energenta. Cijena nafte je krajem sedmice uglavnom fluktuirala oko nivoa od 77 USD po barelu, te je bila pod pritiskom jačeg USD i nedavnih slabih ekonomskih signala u SAD i Evropi.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 77,87 USD (70,88 EUR). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena nafte je smanjena za 5,63%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

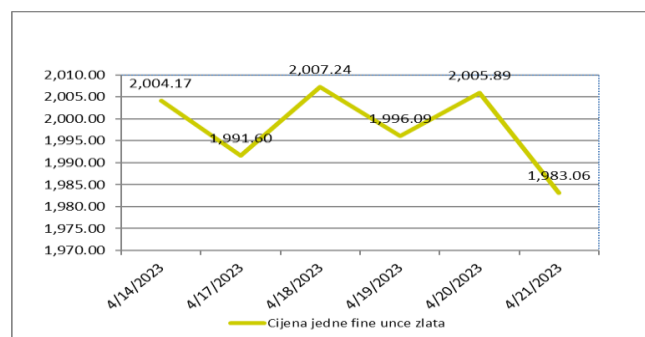
Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.004,17 USD (EUR 1.823,30).

Početkom sedmice cijena ovog plemenitog metala je smanjena pod uticajem snažnijeg USD i rasta prinosa na državne obveznice, dok tržišta još uvijek razmatraju i analiziraju da li će Fed još jednom povećati svoje referentne kamatne stope. U utorak je cijena zlata povećana, te je ponovo probijen nivo cijene od 2.000 USD po jednoj finoj unci pod uticajem slabijeg USD i slabijih prinosa na državne obveznice SAD. Sa druge strane investitori procjenjuju da li će Fed povećati referentnu kamatnu stopu u maju ili će ipak početi sa pauziranjem, što se takođe odražava na cijenu zlata.

Nakon blagog smanjenja ispod USD 2.000 u srijedu, već u četvrtak cijena zlata je zabilježila blagi oporavak i kretala se iznad navedenog nivoa pod uticajem slabljenja kursa USD. Naime, predstojeći razgovori o gornjoj granici američkog duga mogli bi izazvati dodatno interesovanje za investicije u zlato, imajući u vidu da su podaci sa američkog tržišta glavni pokretač kretanja cijene zlata. Tokom trgovanja u petak cijena zlata je smanjena ispod nivoa od 2.000 USD uprkos deprecijaciji USD, a nakon komentara zvaničnika Feda koji su nagovijestili dalji rast kamatnih stopa, što se negativno odražava na cijenu zlata kao finansijske imovine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.983,06 USD (EUR 1.805,08). U odnosu na prethodnu sedmicu cijena zlata je smanjena za 1,05%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.